

Bestuursopdracht toekomst WSW

Opdrachtbeschrijving	Toekomst sociale werkvoorziening gemeente Twenterand
Goedkeuring door	College van B & W
Informatie	Djuma zaak 1309531
Datum	29-01-2025

Aanleiding	<p>In 2021 is de Stichting NUO door de gemeente Almelo opgericht voor de uitvoering van wettelijke taken op het gebied van de Wet Sociale Werkvoorziening (Wsw) en beschut werk (Bw). Deze stichting handelt onder de naam Ontplooj. Daarnaast levert Ontplooj een aantal overige diensten in het kader van de Participatiewet (Pw), waaronder het bieden van beschutte werkplekken, detachering en plusproducten zoals arbeidsmatige dagbesteding. Deze stichting voert ook werkzaamheden uit voor andere gemeenten dan de gemeente Almelo. Twenterand is een van deze andere gemeenten.</p> <p>Aangezien er geen nieuwe inwoners in de Wsw stromen, neemt het klantenbestand – en daarmee de productiecapaciteit en omzet – jaarlijks af. De basisdienstverlening van Ontplooj staat hiermee op de lange termijn onder druk. Dit is aanleiding voor de gemeente Almelo om naar de gewenste toekomstsituatie van Ontplooj te kijken. Om hiertoe een gedegen onderbouwing te geven, is er een tussentijdse evaluatie uitgevoerd door Berenschot. Deze evaluatie nemen we mee in onze lokale verkenning en de landelijke verkenning (zie hier verderop).</p> <p>Lokaal Het aantal medewerkers in de sociale werkvoorziening zal de komende jaren fors dalen. Het aantal medewerkers in de sociale werkvoorziening voor gemeente Twenterand daalt van 238 in 2024 naar 117 medewerkers in 2033.</p> <p>Landelijk Het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid heeft de verkenning: Eerste stappen voor een toekomstbestendige infrastructuur gepresenteerd. In deze verkenning wordt op basis van het onderzoek van Berenschot een beeld geschetst van hoe de huidige infrastructuur van sociaal ontwikkelbedrijven bijdraagt aan de baankansen voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. Het identificeert knelpunten die een effectieve arbeidsbegeleiding nog belemmeren en schetst varianten voor oplossingsrichtingen om de bestaande knelpunten aan te pakken. Deze verkenning biedt het kabinet handvatten voor eventuele keuzes over een toekomstbestendige infrastructuur.</p> <p>Van Landelijk naar regionaal Binnenkort wordt er een handreiking van het Rijk verwacht. Wat we nu concreet weten is dat gemeenten: a. middelen gaan ontvangen per 2025, b. dat hiervoor een plan moet worden opgesteld, en c. dat dit in samenwerking moet met de deelnemende gemeenten van het samenwerkingsverband van het sociaal ontwikkelbedrijf. Hoe dit verband gevormd wordt is nog niet bekend. Het is ook niet bekend hoe de kleinere Sociaal Ontwikkel (SO) bedrijven bij een verband moeten aansluiten. Voor Stichting Larcom (zelfstandig sociale werkvoorzieningsbedrijf voormalig gemeente Den Ham) betreft dit ook gemeentes buiten de arbeidsmarktregio Twente.</p> <p>Van regionaal naar lokaal Van de gemeenten wordt verwacht een verkenning te doen naar de huidige sociale infrastructuur. Dit doen ze aan de hand van de 9 functionaliteiten van een sociale infrastructuur:</p>
-------------------	--

	<ol style="list-style-type: none"> 1. Detacheringsfaciliteiten naar reguliere werkgevers. 2. Voorziening voor beschermt werk. 3. Goede matching en begeleiding. 4. Samenwerking met lokale en regionale werkgeversnetwerken. 5. Ontwikkelen van werknemersvaardigheden. 6. Adviseren en helpen van werkgevers bij aanpassing van werkprocessen. 7. Vinden, herkennen en diagnosticeren van kandidaten. 8. Dienstverlening aan mensen zonder indicatie beschermt. 9. Opvangen van kandidaten. <p>Daarnaast wordt gemeenten gevraagd wensen, kansen, risico's en bedreigingen te analyseren. Om vervolgens de infrastructuur, wensen en knelpunten te toetsen aan de lokale visie en beleidskaders.</p>
Doelenboom	<ul style="list-style-type: none"> - Sociale Zaken - Openbare ruimte en verkeer - Transformatie sociaal domein - P&O
Periode	Q1 2025 tot en met Q4 2025
Bestuurlijk opdrachtgever	Aimée van der Ham
Ambtelijk opdrachtgever	Patrick Rossen
Ambtelijk opdrachtnemer	Leonard Koppelman / kwartiermaker ondersteunt
Verantwoordelijk ambtenaar	Programma-adviseur Inge Lenters
<p>Doel van de opdracht en korte beschrijving kaders</p> <p>Voorstel hoe de sociale werkvoorziening er in de toekomst voor Twenterand gaat uitzien. Onder sociale werkvoorziening verstaan we zowel de sociale werkvoorziening die valt onder de WSW en de participatievoorziening beschermt werk die valt onder de Participatiewet (hierna nieuw beschermt).</p> <p>Deelproducten zijn:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Een onderzoek naar de uitvoering van de Wet sociale werkvoorziening voor wat betreft een afwegingsvoorstel of nieuw beschermt lokaal kan worden vormgeven. 2. Een bestuurlijke reactie op Evaluatie Ontplooi welke door Almelo (Berenschot) is uitgevoerd. 3. Beslisdocument hoe verder na 1 oktober 2026. Hierbij ook afwegen welke dienstverlening we wel of niet gaan afnemen / zelf doen. Hierbij ook kijken hoe de DVO constructie zich verhoudt tot de de juiste procedure op grond van de Aanbestedingswet 2012. Het onderzoek wordt uitgesplitst naar 6 gebieden te weten: <ul style="list-style-type: none"> • Werkgeverschapstaken • Locatie • Begeleiding en aansturing • Financiën • Samenhang andere beleidsvelden c.q. groepen (Participatiewet, dagbesteding WMO, jeugd, cultuur) • Communicatie 4. Opleveren lokaal plan ten behoeve van de sociale infrastructuur (de infrastructuur van sw bedrijven): Van de gemeenten wordt verwacht een verkenning te doen naar de huidige sociale infrastructuur. Twenterand participeert in dit subregionale traject. Proces wordt regionaal getrokken door Nienke Scholten (Enschede). Onze rol is participeren en adviseren. Er wordt subregionaal gewerkt en het plan moet lokaal worden vastgesteld door het college. <p>De regionale onderzoeksvragen die hieraan gekoppeld worden zijn:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Detacheringsfaciliteiten naar reguliere werkgevers. 2. Voorziening voor beschermt werk. 3. Goede matching en begeleiding. 4. Samenwerking met lokale en regionale werkgeversnetwerken. 5. Ontwikkelen van werknemersvaardigheden. 6. Adviseren en helpen van werkgevers bij aanpassing van werkprocessen. 7. Vinden, herkennen en diagnosticeren van kandidaten. 8. Dienstverlening aan mensen zonder indicatie beschermt. 	

9. Opvangen van kandidaten.

De volgende onderdelen worden meegenomen:

Bestuurlijke kaders

1. Ambities uit het Coalitieakkoord 2022 – 2026, gemeente Twenterand: “In elke kern: voor elkaar!”
2. Uitgangspunten van het Collegeprogramma 2023 – 2026
3. Integrale beleidsnota sociaal domein 2023-2026
4. Re-integratieverordening Participatiewet Twenterand 2024

Landelijke kaders

5. Participatiewet
6. Infrastructuur sociaal ontwikkelbedrijven (onderzoek door Berenschot op verzoek van ministerie van SZW)
7. Wet sociale werkvoorziening
8. CAO SW
9. CAO Aan de Slag

Bestaande analyses/ rapportages

10. Onderzoek evaluatie Ontplooi (verschijnt q2)
11. Lokaal plan Sociale Werkvoorziening gemeente Twenterand
12. Bestuursopdracht Toegang Sociaal Domein

Uitgangspunt

In de ontwikkeling van voorstellen willen we bijzondere aandacht hebben voor de (WSW) collega's bij de buitendienst. De medewerkers hebben een flinke transitie achter de rug met veel impact. In de te ontwikkelen voorstellen zal stabiliteit voor de doelgroep een randvoorwaarde zijn. (Dit heeft invloed op de afwegingen). Voor Twenterand geldt: intern bij Ontplooi zijn ongeveer 40 medewerkers met een sw indicatie uit de gemeente Twenterand werkzaam en bij Larcom ongeveer 30 medewerkers met een sw indicatie uit de gemeente Twenterand.

Overig

In de uitwerking van de opdracht mag duidelijk worden dat de inzet van voorzieningen op grond van de Participatiewet werkt en bespaart en er op deze manier veel mensen geplaatst worden in het reguliere bedrijfsleven. Dit onderdeel moet in samenhang worden gezien met het onderdeel oud beschut sw (hiermee bedoelen we de 40 medewerkers die bij Ontplooi werken en de 30 medewerkers bij Larcom).

Beoogd resultaat

Begeleiding en ondersteuning van mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt, waaronder personen met een indicatie sociale werkvoorziening borgen. Dit als onderdeel van de Participatiewet.

Afbakening

- Lopende bedrijfsvoeringsvraagstukken worden binnen de gemeente opgepakt. De lopende ervaringen met Ontplooi en Larcom vormen input voor het beslisdocument.
- De uitstroom van WSW-medewerkers in het groen en oplossingen voor het behoud van productiecapaciteit wordt binnen Team Buitendienst separaat opgepakt en begeleid met zorg voor de medewerkers en rekening houdend met niet onomkeerbare besluiten. Maw, deze opdracht gaat niet over de actuele uitstroom personeelscapaciteit bij de buitendienst of ondernemers die medewerkers met een SW indicatie in dienst hebben.

Deze trajecten zijn aparte opdrachten maar het geheel wordt wel in continu samenhang gebracht, zodat er integraal naar gekeken wordt.

Deze opdracht gaat niet over de personeelscapaciteit bij de buitendienst of ondernemers die medewerkers met een SW-indicatie (de mensen die onder de WSW vallen) in dienst hebben.

Traject

Stap 1:

- Verkennen onderdeel nieuw beschut.

	<ul style="list-style-type: none"> • Verkennen opties met betrekking tot werkgeverschap zoals salarisadministratie voor personeel met een SW indicatie wat bij ons in dienst is. (lokaal) • Voorbereiden bestuurlijke reactie op evaluatie Ontplooi. (lokaal) • Invullen 9 functies tbv landelijk/regionaal/subregionaal infrastructuur. (subregionaal/regionaal). <p>Stap 2</p> <p>Resultaten Nieuw beschut en uitvoering SW verwerken in beslisdocument.</p> <p>Resultaten evaluatie Ontplooi verwerken in beslisdocument.</p> <p>Resultaten 9 functies meenemen in afweging besluit over eventuele opdracht.</p> <p>Geheel wordt een samenvattend collegevoorstel waarop besluitvorming kan plaatsvinden. De raad wordt tijdig via het raadsdebat in september betrokken.</p>
Planning	<ul style="list-style-type: none"> • januari bestuursopdracht • Q1 2025 verkennen 9 functies, nieuw beschut en werkgeverstaken buitendienst • Onderzoek aanbestedingsprocedure en deskundigheid Q1 tot Q3 • Q3 aangeven wensen toekomstige constructie WSW • Q2 en Q3 verwerken en raadsinfo
Kritische besismomenten	<p>Q3 2025 besluit over beslisdocument uiterlijk 1 oktober 2025.</p> <p>Q4 2025 beslisdocument waarin de effecten van besluitvorming vertaald worden naar een plan van aanpak en implementatie voor de uitvoeringspraktijk.</p> <p>Q3 2026 Nieuwe overeenkomst en of deels zelf doen.</p>
Participatie en communicatie	<p>Ophalen van input, analyse, feedback en eindrapport.</p> <p>Er wordt een ambtelijke werkgroep samengesteld die bestaat uit Wmo, Jeugd, Onderwijs, beleid, financiën, HR, juridisch en communicatie. De uren van deze medewerkers zijn opgenomen in de teamplannen.</p> <p>Bij inspraak indien nodig: inspraak volgens inspraakverordening gemeente Twenterand 2018. Betrekken Adviesraad Sociaal Domein.</p>
Besproken in DO	15 januari 2025
Besproken met PH	Aimee van der Ham en Arjan Hof
Financiën	<p>Financiering Kwartiermaker en de aan de opgave gelieerde kosten uit reserve sociaal domein.</p> <p>De financiële vertaling van het op te leveren plan is onderdeel van de opdracht.</p>
Kansen en risico's	<p>Kansen: Nieuw beschut in de toekomst volledig in eigen beheer.</p> <p>Risico's: Ontwikkelingen rond personeel, keuzes ivm ravijnjaar, communicatie en onvoldoende eenheid in regionale samenwerking.</p>
Aandachtspunten	<p>Verbinding kwartiermaker aan alle relevante beleidsterreinen.</p> <p>Zorgvuldige communicatie</p> <p>Rol van de OR.</p> <p>Kwetsbaarheid: Zoals voorkomen eenmansfuncties.</p>

Bijlagen

- Verkenning toekomst sociale werkvoorziening
- (Weg)wijzer in de Participatiewet en de sociale werkvoorziening